Holger K. Nielsens indledende tale på EF-landsmødet d. 22/1 1994.

Forleden dag stoppede en mand mig på gaden og begyndte at brokke sig over EF's såkaldte madsminkedirektiv, som vil forringe kvaliteten i fødevarerne. Han sluttede med at sige, at det også var SF's skyld fordi vi havde stemt ja d. 18. maj.

Jeg måtte sige til ham, at han havde fuldstændig ret i kritikken af madsminkedirektivet. Det er helt uacceptabelt, at de store multinationale fødevareproducenter i den grad har magt i EF-systemet og det er helt uholdbart, hvis vi ikke i Danmark kan få lov til at opretholde et højere kvalitetsniveau i fødevarerne. Og at SF derfor vil bekæmpe madsminkedirektivet med næb og klør. At vi vil gøre det i Folketinget. At vi vil gøre det i EF-Parlamentet, hvor behandlingen rent faktisk får betydning.

Men jeg sagde også til ham, at madsminkedirektivet ikke havde noget at gøre med Maastricht-traktaten og Edinburgh-afgørelsen.
At det er det indre marked, som vi stemte om i 1986, som er skurken.

Mange af os har oplevet den forvirring, der præger debatten om det indre marked og Maastricht-traktaten. Der er mange negative ting i Maastricht-traktaten, og det var derfor, vi anbefalede et nej d. 2. juni. Men i det nej har aldrig ligget, at et indre marked uden politisk regulering skulle være alternativet.

Et indre marked i den forstand er liberalisternes vision. Det er højrefløjens vision. Det er derfor Pia Kjærsgård, Margaret Thatcher, Martin Brunner, Frank Dahlgård og andre fra den yderste højrefløj er gået i offensiven imod Maastrict-trakaten. Deres vision er et Europa, hvor kun de rå markedskræfter regerer. Hvor de multinationale selskaber skal have mulighed for frit at skalte og valte med lønmodtagerne. Hvor hensynet til miljø og mennesker
er noget, som i bedste fald kommer i tredie række - i værste fald er en by i Rusland.

Vort svar på Europas problemer ligger milevidt fra denne højrefløj - og det ligeyldigt, om de kalder sig
unionsmodstandere. Vi vil nårsomhelst og hvorsomhelst bekæmpe en Pia Kjærsgård og en Frank Dahlgård.

Det vil vi SF'ere, fordi vi er socialister. Hvad der holder os sammen er en vision om et andet samfund, hvor hensynet til miljø og almindelige mennesker er vigtigere end hensynet til de såkaldte markedskræfter. Fordi vi har en fast overbevisning om, at kun en sådan socialistisk forandringsproces kan håndtere de enorme problemer vi står

overfor - på globalt plan, på europæisk plan og i Danmark.

Derfor er det så vigtigt, at vi med det her programudkast tager et politisk udgangspunkt. Vi har en masse ideer om, hvordan strukturen i det europæiske samarbejde skal være. Men vi har så sandelig også en mening om indholdet i samarbejdet. Vi ønsker en rød-grøn dagsorden i det europæiske samarbejde - ligesåvel som vi gør det i Danmark.

Vi har derfor formuleret en række politiske krav til samarbejdet og vi har indledt et aktivt samarbejde med andre partier på den europæiske venstrefløj.

Vi vil have en stærkere grøn dimension i EF-samarbejdet.
Hensynet til miljøet og til forbrugerne skal veje tungere end hensynet til det indre marked. Grøn politik i 90'erne kan ikke reduceres til det nationale plan. Det er godt nok, at vi her i Danmark vedtager en C02-afgift og begrænser udledningen af svovldioxid. Men det bliver en dråbe i havet, hvis vi udelukkende gennemfører det i Danmark. Vi skal her i Danmark slås for en begrænsning af privatbilismen og en styrkelse af den kollektive trafik. Vi skal fortsætte vor stædige kamp imod Øresundsbroen - og jeg tror, det lykkes at stoppe det projekt. Men alle disse spørgsmål skal vi så sandelig også tage op internationalt. Benzinprisen skal også hæves i andre EF-lande. Jernbanetrafikken skal styrkes i hele Europa.

Derfor er det så vigtigt, at vi får miljødebatten ind i bredere internationale fora.

Fra EF-modstandere lyder altid argumentet, at EF på miljøområdet ikke har kunnet opvise imponerende resultater. Det er korrekt. EF er i alt for høj grad et samarbejde på det indre markeds betingelser. På det problem er der to mulige svar: enten at vi trækker os ud af EF eller at vi betragter EF som en slagmark, hvor vi skal ind og påvirke tingene. I det principprogram, vi vedtog i 1991 vælger vi klart det sidste. Og det ligger også til grund for det programudkast, vi skal diskutere i dag.

Vi er kommet frem til den konklusion, at økonomi og politik er blevet så internationaliseret, at vi ikke kommer udenom at forholde os til EF-samarbejdet som en realitet og en politisk slagmark. Hvor det politiske flertal i øjeblikket desværre ligger til højre. Men hvor det er vores forbandede pligt at slås for en venstreudvikling. Her i Danmark men også i samarbejde med vore venner i andre venstrefløjspartier. Derfor er det rød-grønne netværk, vi har indledt med SF-lignende partier i andre europæiske lande så vigtigt. Og som foreløbelig er udmøntet i den såkaldte

Barcelona-erklæring, der blev vedtaget i december måned.

Hvis tingene var uforanderlige, ville det være umuligt at arbejde politisk. Men det er de jo ikke. Politik - og det gælder også i EF - er skabt af mennesker. Det er ikke naturkræfter, vi står overfor, men en bestemt politisk udvikling, vi er imod, og som vi ønsker forandret i en anden retning.

Derfor skal EF-samarbejdet være grønnere - og EF kan blive grønnere, hvis der bliver flertal i befolkningerne herfor. Og hvis vi arbejder for det - således som eksempelvis John Iversen på fremragende vis har kæmpet for miljøet som næstformand i EF-Parlamentets miljøudvalg.

Derfor skal de multinationale selskaber styres - både nationalt, men også gennem EF-samarbejdet. Derfor skal skattespekulationen stoppes - nationalt, men også gennem EF. Derfor skal social dumping forhindres - nationalt, men også gennem EF. Den rød-grønne dagsorden indbefatter også en kamp imod den natonalisme, som i stigende grad stikker sit hæslige fjæs frem.
Kombinationen af nationalisme og økonomisk tilbageståenhed er hovedårsagen til den ulykkelige konflikt i Jugoslavien. Det må give anledning til kuldegysninger hos alle civiliserede mennesker, når en fascist som Sjirinovskij kan samle så mange stemmer som tilfældet var ved det russiske valg. Men også i Vesteuropa mærkes nationalismen. Den er især koncentreret omkring den yderste højrefløj. I Frankrig omkring Le Pens. I Tyskland ser vi en styrkelse af ny-nazismen, men vi ser også at nationalismen er på fremtog i de mere etablerede partier - i CSU og det nye parti, som Manfred Brunner er ved at starte.

Vi skal som socialister fastholde det international udsyn. At national selvtilstrækkelighed aldrig må blive alternativet for os - heller ikke hvis det iklædes en dragt, der kaldes modstand imod EF-unionen.

Den rød-grønne dagsorden er således både en international og en national dagsorden. Det ligger i hele SF's tradition, at vi som udgangspunkt slås for at ændre det danske samfund. Aksel Larsen lagde vægt på det han kaldte "socialisme på dansk". Det er fortsat vort udgangspunkt, men en dansk socialisme kan i stadig mindre omfang tænkes som et isoleret fænomen. Det må sammenknyttes med forandringer i andre lande og dermed også med forandringer i EF-systemet.

Da vi i oktober 1992 gik med i det nationale kompromis var det for at skabe en forandring i dansk Europa-politik. Udgangspunktet var nej'et ved folkeafstemningen

d. 2. juni. Her havde den danske befolkning klart sagt fra overfor den udvikling imod Europas forenede Stater, som så mange i EF-systemet ønsker og som også lå i dele af Maastricht-traktaten.

Det var vor opfattelse, at de ledende politikere i specielt Socialdemokratiet og Det radikale Venstre efter d. 2. juni måtte indse, at der i Danmark ikke er flertal for den politik, som Uffe Ellemann og Ritt Bjerregård i fællesskab formulerede op til topmødet i Maastricht. At der måtte formuleres en ny linie, som ikke følger
Uffe Elleman-Ritt Bjerregård-aksen.

Nej'et d. 2. juni kunne imidlertid ikke tages til indtægt for,
at Danmark skulle forlade EF-samarbejdet. Det blev klart påpeget af alle nej-partier og nej-organisationer, at et nej ikke måtte få som konsekvens, at vi skulle forlade EF-samarbejdet.

Det centrale i det nationale kompromis var for det første, at Danmark siger nej til en udvikling imod Europas forenede Stater. Det er dette nej, der er markeret i de 4 undtagelser, som vi både før og efter d. 2. juni lagde afgørende vægt på.

Men det nationale kompromis var ikke udelukkende en sådan negativ afgrænsning. Det var så sandelig også en positivt formuleret politik med det sigte, at det europæiske samarbejde skulle være mere fleksibelt og at det nu drejede sig om praktisk samarbejde om konkrete problemer i stedet for at opbygningen af det ideologisk bestemte babelstårn, som unionen er udtryk for. De andre nordiske lande skal have en plads i det europæiske samarbejde - og det ligegyldigt om deres befolkninger stemmer ja eller nej til egentlig medlemsskab. Der er et skrigende behov for at åbne EF i forhold til Østeuropa - både politisk og økonomisk. De 18 mio. arbejdsløse i EF-landene har behov for andet og mere end abstrakt snak om noget, der kaldes "det forenede Europa".

Hvis EF-samarbejdet skal have mening også for de arbejdsløse er det afgørende at man i det mindste kan blive enige om en koordineret investerings- og beskæftigelsespolitik. For os er det vigtigt, at arbejdet fordeles bedre og at arbejdstiden sættes ned. Men hvis en radikal nedsættelse af arbejdstiden skal have maksimal effekt, er det faktisk vigtigt, at den gennemføres i flere lande på én gang.

Det nationale kompromis blev udmøntet i Edinburgh-aftalen og i den medfølgende lovtekst er det klart formuleret, at der med kompromis'et er tale om en ny og langsigtet dansk EF-politik.

Hvordan er det så siden gået med det nationale kompromis?

Som bekendt har partiet Venstre direkte opsagt det. For vi, der kendte Uffe Ellemanns holdning til det nationale kompromis før d. 18. maj, kommer det ikke overraskende. Uffe Ellemann har aldrig
brudt sig om de danske undtagelser og har hele tiden ønsket at få Danmark rent ind i den store Union. Men man kan unægtelig spørge, hvorfor han ikke sagde sin mening før d. 18. maj. Det er faktisk lidt særpræget for ikke at sige skandaløst, når ledende Venstre-folk nu åbenlyst siger, at de kun sagde ja af taktiske grunde. Det udtrykker en foragt overfor de vælgere, som stemte ja i sikker forvisning om, at politikerne faktisk mente, hvad de sagde.

Nu siger Uffe Ellemann sin ærlige mening, og det skal vi ikke være kede af. Det er faktisk et godt udtryk for, at de danske undtagelser betyder noget. At de er et reelt problem for de mennesker, som ønsker et Europas forenede Stater.

Kort før d. 18. maj kom der en interessant artikel fra en kendt tysk udenrigspolitisk kommentator med et stort europæisk hjerte, som højst overraskende opfordrede danskerne til at stemme nej. Begrundelsen var, at de danske undtagelser og den genreile danske holdning til EF ville skabe en "danmarkisering" af det europæiske samarbejde - dvs. svækkelse af den unionsudvikling, ikke mindst den politiske elite i Tyskland har ønsket.

Jeg ved, at mange SF'ere er bekymrede for, om også regeringen er loyal overfor det nationale kompromis. Lad det være sagt, at der har været meldinger fra regeringen, som har givet anledning til undren.

Når Poul Nyrup på Nato-topmødet for nylig så kraftigt støtter en udbygning af Vestunionen som den europæiske del af Nato, er det for almindelige mennesker svært at se, hvordan det kan forenes med kravet om, at Danmark skal holdes udenfor Vestunionen. Hvad han i øvrigt selv fremhæver. For den almindelige dansker er en sådan melding ikke særlig logisk. Med andre ord: ligger det ikke i logikken i det nationale kompromis, at en afvisning af Vestunionen må få konsekvenser i forhold til den generelle sikkerhedspolitiske orientering.

Vist gør det så, og vi vil meget opfordre til, at vi Danmark starter en debat om dansk sikkerhedspolitik i lyset af sammenbruddet i den kolde krig og det faktum, at vi ikke skal

være

medlem af Vestunionen.

For SF er der ingen tvivl om, at en sådan fører frem til en anden sikkerhedspolitik, hvor økonomisk sikkerhedspolitik spiller en større rolle og hvor vi arbejder for en ny kollektiv sikkerhedsordning, som inddrager Østeuropa i stedet for at udelukke det. Det betyder ikke mindst, at samarbejdet i CSCE skal spille en langt stærkere rolle. Samtidig med, at der satses på markante nedskæringer af militærudgifterne.

Andre partier kan være uenige med os i denne prioritering, men det er altafgørende at vi i debatten tager udgangspunkt i det faktum, at vi ikke skal være medlem af Vestunionen og at vi på det grundlag diskuterer en ny sikkerhedspolitik.

Jeg har set, at også Drude Dahlerup har kritiseret Nyrups udtalelser på Nato-topmødet. Hun hævder i et indlæg i Politiken sidste lørdag, at der i Edinburgh-aftalen er tale om en generel undtagelse på forsvarsområdet, og mener at Nyrup er på vej på en glidebane væk fra Edinburgh-aftalen. Jeg er enig med Drude Dahlerup og er specielt glad for, at hun nu mener, at vi har en generel undtagelse på forsvarsområdet. Men helt ærligt: det var da vist ikke hvad hun og Junibevægelsen sagde før folkeafstemningen. Dengang var påstanden, at vi overhovedet ikke havde fået nogle undtagelser. Men O.K: bedre sent end aldrig, og forhåbentlig kan Drude Dahlerups udtalelser danne udgangspunkt for, at SF og Junibevægelsen i fællesskab kan slås for de danske undtagelser. Alt andet ville da også være meningsløst.

Lad mig nævne et andet område, hvor den danske regerings politik har været utilfredsstillende. Det drejer sig om støtten til de andre nordiske lande i deres optagelsesforhandlinger. Det er en klar del af det nationale kompromis, at regeringen er forpligtet til at støtte de andre nordiske lande i de særlige ønsker, de måtte have. Det er derfor lidt mærkeligt, at regeringen tilsyneladende har accepteret, at de andre nordiske lande ikke får lov til at have skrappere standarder i forhold til miljøet.
Vi er helt med på, at det er vigtigt at få harmoniseret EF's miljøpolitik opad. Men hvis det ikke lykkes, må den danske regering naturligvis støtte ansøgerlandenes krav om kunne fastholde deres
skrappere standarder.

Der er vel også en del mennesker, som finder det lidt underligt, at regeringen frivilligt lægger vægt på at leve op til konvergenskravene for deltagelse i 3. fase i den økonomisk-monetære union. Når det nu står helt klart, at vi ikke selv skal deltage.

Det har været fremme, at SF skal opsige det nationale kompromis. Jeg har endda

set, at Jens Peter Bonde har foreslået det. Det ville dog være det dummeste, vi kan gøre. Hvis det sker, vil det gøre Uffe Ellemann alt for glad og det kan aldrig være vor opgave. Så vil der være frit løb for en gendannelse af den alliance, som førte frem til dansk godkendelse af den rene Maastricht-traktat. Så har vi intet at holde os til.

I stedet er det da vores opgave at være dem, der vogter det nationale kompromis. Dem der bider i de andre i haserne, hvis de forsøger at skeje ud. Og én ting kan jeg forsikre: vel kan vi være utilfredse med regeringen, men det havde været langt værre, hvis Nyrup og co. ikke havde været bundet til den politiske aftale, som det nationale kompromis bygger på.

Læg f.eks, mærke til at Niels Helvegs idé om at EF skal have sæde i FN's sikkerhedsråd straks blev skudt i sænk af Nyrup. Det ville med garanti ikke være sket, hvis vi ikke havde larmet op og hvis ikke Nyrup trods alt havde været forpligtet på kompromis'et. Og jeg kan garantere for, at regeringen i dag med fynd og klem ville have argumenteret for direkte dansk deltagelse i Vestunionen, hvis den ikke var forpligtet af det nationale kompromis. Det gør den jo trods alt ikke.

At være vogtere af det nationale kompromis er ikke det samme som at stoppe enhver debat om Europa. En journalist skriver i Politiken i går, at jeg har administreret det nationale kompromis således, at det skal være et grydelåg for enhver fremtidig debat. Sikke noget sludder. Naturligvis skal vi have debatten, men lad os da så i stedet debattere de dagsordener, som virkelig betyder noget og som ligger milevidt fra det Babelstårn, unionen er udtryk for. Lad os da diskutere, hvordan Østeuropa kan indgå i et civiliseret samarbejdsmønster. Lad os diskutere arbejdsløsheden.
Lad os diskutere hvordan der formuleres en grøn politik. Men lad os gøre det på den grundlæggende præmis, at den danske befolkning ikke ønsker en udvikling i retning af Europas forenede Stater.
Men der da masser af andre af spørgsmål at tage fat på - og lad os så gøre det.

Vores ja d. 18. maj er naturligvis ikke udtryk for, at vi er blevet ukritiske overfor alt, hvad der kommer fra EF. Vi skal stadigvæk kritisere, at det går for langsomt med åbenheden og demokratiseringen i EF. Vi skal kritisere, når EF lukker af i forhold til Østeuropa. Vi skal kritisere, når hensynet til miljø og beskæftigelse har så lille vægt. Vi skal fortsat kritisere det indre marked og konsekvenserne af den galopperende liberalisme.
Vi skal kritisere forsøgene på en militarisering af det europæiske samarbejde.

Men vi skal ikke kun kritisere. Vi skal også fremlægge hvad vi vil. Give positive bud på hvordan det europæiske samarbejde skal udvikles. Give klare alternativer til både Europas forenede Stater og det indre marked.

Det hævdes sommetider i debatten, at vi nu er kommet ind i den store Union og at det nærmest er slut med Danmark som selvstændig nation. Det er noget sludder. Man har ganske vist ændret navnet - men det er nærmest udtryk for afmagt overfor at EF-samarbejdet ikke udvikler sig i den retning, en Bangemann ønsker sig. Navneændringen er helt usaglig, og derfor taler vi fortsat om EF i stedet for EU. Men vi skal her have i baghovedet, at EF-samarbejdet er en dynamisk proces. Tingene forandrer sig. Intet er afgjort. Og som nævnt er EF menneskeskabt - og kan derfor også ændres af mennesker. Det er derfor vi taler om en slagmark, hvor vi er krtiske overfor en masse ting, men hvor visom parti og ud fra vort socialistiske grundsyn også arbejder på at forandre tingene.

Lad mig til sidste sige noget om arbejdet med programudkastet og debatten i vort parti.

Alle ved, at vi i SF var uenige op til folkeafstemningen d. 18. maj. Der var uenighed blandt SF's medlemmer og også i forhold til vælgerne. På landsmødet i Vig blev vi enige om at være uenige, men det stod klart i hvert fald for mig, at denne uenighed ikke kunne fortsætte. Et parti som SF der har så mange opgaver i det danske samfund kan ikke i længden leve med en splittelse omkring holdningen til EF.

Den eneste vej ud af en en sådan situation er samtalens vej. Kun hvis der i fællesskab er vilje til at diskutere uenighederne og hvordan vi kommer ud over dem, kan der blive en frugtbar udvikling. Derfor nedsatte Hovedbestyrelsen i juni det udvalg, som skulle forberede EF-programmet. Vi indsatte bevidst markante ja-sigere og markante nej-sigere i udvalget.

En del mennesker påstod dengang, at det ikke ville lykkes os at samle partiet. Jeg var selv af en anden opfattelse. Jeg har hele tiden ment, at selvom vi var uenige op til 18. maj, har vi aldrig været uenige om de langsigtede perspektiver. Vi er allesammen enige om behovet for et mere åbent og fleksibelt europæisk samarbejde. Vi er allesammen enige om, at et Europas forenede Stater er en forkert dagsorden - og det på enhver mulig måde.

Arbejdet i udvalget har bekræftet, hvad der var min opfattelse i juni måned. Det

har så også hjulpet, at der fra alle sider har været reel vilje til at nå sammen om en fælles tekst. Vist er der uenigheder. Alt andet ville være unaturligt. Men læg mærke til, at disse ikke følger en ja-nej-modsætning. De er udtryk for de uenigheder, som altid opstår, når engagerede SF'ere mødes.

Vi er blevet enige om denne tekst, fordi vi besluttede os til at diskutere fremadrettet politik. Op til det her landsmøde har der i medierne været en anden diskussion, som mere har drejet sig om personer.

Lad os ikke gå i den fælde, der her er lagt for os. Med andre ord: lad os bruge tiden til at diskutere politik og ikke personer! Der er så mange politiske områder, det er vigtigt at diskutere - og som det er vores forbandede pligt at diskutere og derefter fremlægge for vælgerne.

Vi står overfor en ganske svær valgkamp, men også en vigtig valgkamp. Vi har i den kun os selv at stole på, og det forud

sætter i det mindste, at vi kan gå ud i enighed og at vi tror på os selv. Man kan have mange meninger om opstillingsform og kandidatrækkefølge. Men denne debat er totalt irrelevant, hvis ikke SF har et klart formuleret program, som giver en præcis SF-profil. Og alle kandidater - og det ligegyldigt hvordan og hvem vi stiller op, vil være forpligtet på dette program. SF-kandidaternes varemærke skal ikke være, om de stemte ja eller nej d. 18. maj, men at de vil slås for de synspunkter i EF-Parlamentet, som vi bliver enige om her på landsmødet.

Jeg er sikker på, at vi får et godt landsmøde, og jeg er sikker på, at vi efter landsmødet vil se et SF, som trækker på samme hammel i den kampagne, vi skal ud i.